

BALLADÁK AZ EGRI HÓSTYÁKON

NAGY MIKLÓS

(Közlésre érkezett: 1974. december 20.)

Eger hóstyáit kialakulásától kezdve földműves, pontosabban szőlőtermelő nép lakta. A közös munka, a közös gondok, örömeik és bánataik szorosan összekapcsolták életüket, és ha nem is volt ez hermetikusan elzárt világ — annál is inkább, mert Eger mégiscsak egy város —, de ez az összetartozás elég volt ahhoz, hogy szokásaik egységesek, dalaik községek legyenek.

Ezt bizonyítják — bár sokak számára bizarrnak tűnhet ma városban népdalt gyűjteni — az 1971. és 1972-ben végzett gyűjtéseim. A város és kultúrája sok esetben rossz irányban befolyásolta a hóstyák lakóinak ízlését, rontotta népdalkincsük értékét, mégis meglepő, hogy mennyi népdal él itt ma is, s hogy milyen sokan ösztönösen megérik, melyik a népdal és melyik a magyarnóta. Mindezt ki hinné egy dinamikusan fejlődő városról? Örömmel tölti el a gyűjtőt, hogy a hóstyák kisablakos, sok helyütt még ma is földpadlós házait járva, találkozhatott a régi híres egri legényekkel és menyecskékkel, akik bár megöregedve, de csillogó szemmel emlékeztek mulatságaikra, dalaikra, a fiatalságukra.

1687. december 18-án ünnepélyes Te Deum hangzott el Egerben, amely azt jelentette, hogy közel 100 évig tartó török uralom alól szabadult meg a város. A romhalmaz város lakossága kezdetben, a katonákon kívül, néhány török és rác kereskedő család volt. Megindult az élet, a lakóházak újraépítése. A gyors fejlődést, valamint a lakosság növekedésének arányát mutatja ez a néhány számadat:

1700-ban kb.	500 ház állott; a lakosság száma: 3000
1758-ban	1779 ház állott; a lakosság száma: 8000

A nagyarányú fejlődés következtében, no meg a biztonsági körülmények javulásával megindult a letelepedés a városhalmon kívül is, mégpedig kezdetben a városhalon környékén. Itt alakultak ki az egri külvárosok, a „hóstyák”. (Maga a szó német „hochstadt” szóból származik, jelentése „felsőváros”.)

A hóstyák a városhalonuktól kapták elnevezésüket. A déli városhalon, melytől az út Hatvan, illetve Buda felé vezetett, nevezték Hatvani-kapunak, és az előtte elterülő városhalonrész Hatvani-hóstyának. Fejlődésére jellemző, hogy itt 1721-ben 47, jórészt „szőlősgazda” élt, 1788-ban már 702!

A város délkeleti részén állott a Maklári-kapu és a vele azonos nevű hóstya. Északon a Rác-kapu, nevét minden valószínűség szerint az itt emelkedő Rác-templomtól kapta, s a környező dombokon terül el a Rác-hóstya. Végül a Cifra kapu a város északkeleti részén állott, s környékét nevezték Cifra-hóstyának. Nevezetes része a Cifra-part, melyre sok egri népdal utal.

E négy hóstyán, melyeknek elnevezése jóval a városkapuk és falak lebontása után ma is ugyanaz, palóc tájszólású dolgos földműves emberek laktak. A legények, vagy ahogy Egerben nevezték őket a „czikrák”, a „kapások”, hetyke, virtuskodó fiatalemberek voltak. Nem múlhatott el szombat vagy vasárnapi mulatozás véres verekedések nélkül. Mulatságaik, melyeket többnyire a „földműves olvasókörök” rendeztek, mint például a Cifra hóstyai, a Mária-utcai Szálában, az Érsek-kerti bálók, az Arany-Szőlő vagy más ivók mulatságai rendszerint tragikus eseményekkel zárultak, a legszigorúbb rendőri felügyelet mellett is. Bálok alkalmával a táncelés igen érdekes volt. A lányok az egyik, a legények a másik oldalon állottak. A legény ránézett a kiválasztott lányra és fejével biccengett, az erre odament a legényhez, vagy ha nem tetszett neki, úgy csinált, mintha nem vette volna észre, de olyan is előfordult, hogy egy helyre cikra legény jelére több leány is odafordult. E módja a felkérésnek sok félreértésre adott okot, s ennek többször kellemetlen következményei lettek.

A legények igyekeztek magukat a legkülönbnek mutatni, kitűnni és hírnevet szerezni a verekedésben. A földműves suhancból csak akkor lett igazi „kapás-legény”, ha már verekedett, addig gyereknek tartották, még ha bajsza is volt. Virtuskodó kedvüket még fokozta természetesen a bor is, melynek hatása alatt vadabbnál vadabb dolgokat műveltek. Nemcsak ököllel verekedtek, verekedéseik eszközei között találjuk a srófos botot, a „boxoló vasakat”, a kést, de még löfegyvert is, melyet sokan maguk fabrikáltak. Ezek valamelyikét mindig maguknál hordták. Amíg táncoltak, odaadták egy rokon asszonymak, vagy egy gyereknek azzal, hogy „tartsa amíg kell”! A kést tánc közben legtöbbször zsebkendőbe takarva kezükben tartották. Azt gondolta volna az ember, hogy a veríték letörlésére szolgál. Nem! Szúrt és elejtette a táncolók között. Rendőri razzia esetén a táncporond tele volt késekkel és egyéb fegyverekkel, ugyanis a legények leejtették eszközeiket, mintha semmi közük sem lenne hozzá, nehogy a motozásnál megtalálják náluk.

Benkóczy Emil hasonlóan vélekedik az egri legényekről [1]: „Az egri czikralegény heves, akaratos, különösen akkor, ha egy keveset ivott, s olyankor társaiba mindjárt beleköt. E tulajdonságát a kocsmái verekedések alkalmával mutatja ki leginkább, mikor is a zsebéből kiálló virágos, sárgakendőbe kődarabot köt, vagy ólmos botot használ, s ezekkel védi magát, vagy intézi el „ügyét”. Egy egri rendőrbiztosnak egy egész légiónak ilyen ólmosbot van birtokában, melyek valamikor mint „Corpus delicti”-k szerepeltek. S ha valaki megbántja, nem nyugszik, csak az alkalomra vár, hogy bosszúját rajta kitölthesse, s büszkén veri mellét, s hangoztatja kedvelt s igen sokat használt mondását: „Egri legény vagyok ám én!”

Voltak csoportos verekedések, amikor az egyik hóstya legényei a másik hóstyabeliekkal, vagy hóstyaiak a katonákkal tűztek össze. Ennek okozói többnyire a lányok voltak. A „kapások” nem tűrték, hogy más hóstyabeli, vagy más idegen járjon a hozzájuk tartozó lányos házhoz. Így az udvarló legény rendszerint csak több társával mert elmenni a lány házához. Ha mégis házassággal végződött az udvarlás, a lakodalom nem múlhatott el botrány nélkül, de nagyon sokszor, sajnos, véres tragédia színhelyévé is vált.

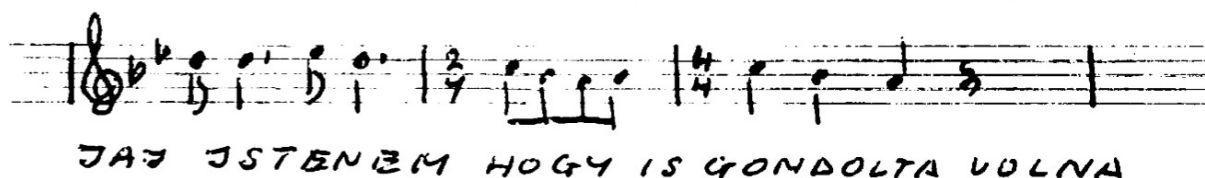
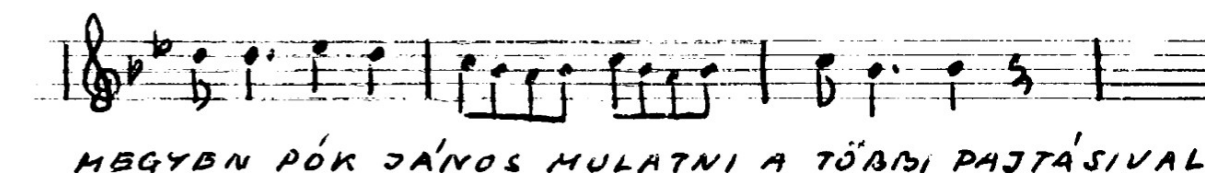
Ha lapozgatjuk az „EGRI HÍRADÓ” című újság oldalait, se szeri, se száma a véres eseményekről beszámoló cikkeknek, melyeket szinte minden számában találunk, íme két példa:

„Vasárnap ismét volt egy áldozata az egri legényvirtusnak. A cifra-hóstyán, a Darvas-útzában Szatmári Ferenc és Fügedi István parasztle-gények a szesz hatása alatt összeszólalkoztak. Mivel nem tudtak békésen megegyezni, Fügedi előrántotta az igazságot szolgáltató kést és társát ha-lálra szurkálta” [2].

„... Eger bűnkrónikájában legvéresebb nap a vasárnap. Az évnek egyetlen vasárnapja sem múlik el vér nélkül. Október 29-i vasárnap is véres volt, sőt már vérrel kezdődött, mert a kora hajnali órákban egy ha-ragosa leütötte Erdélyi József földműves legényt a Kertész utczában, aki egy lakodalomból igyekezett hazafelé. Délután a Szépasszonyvölgy utczá-ban szintén földműves legényt a fején szúrta meg egyik cimborája. Este pedig a Mária utcza-i ivóban „bál” volt, a szokásos verekedésekkel és fej-beverésekkel”. [3]

Az egri nép nemcsak a bort, hanem ami ezzel együtt járt, a dalolást is szerette. Sok adatközlő elmondotta, hogy csaknem minden héten új nótát lehetett hallani a hóstyákon, bár ezek javarészt meglevő, ismert dallamokra költött új szövegek, de akadt olyan, amely dallammal együtt fogant. Nevesebb eseményeket, ami felkeltette vagy éppen megrázta a hóstyák lakóinak életét, megénekeltek, többek közt a halállal végződő verekedéseket, vagy más tragikus eseményeket, melyekből az egri balla-dák születtek.

„Erdélyi Jani” balladája egy hatvani-hóstyai legény halálát mondja el. A balladát Gárdonyi József közölte az ETHNOGRAPHIA folyóiratban [4]. Lejegyzését egyszerűsítettem és augmentáltam.

2. Házunk előtt, házunk előtt van egy magas gémes kút.
Ne menj arra Erdély Jani, mert te abba belefűlsz,
Bárcsak, bárcsak kiskoromba belefűlöttem volna,
Hogy pajtásom gyilkolója sohase lettem volna,
3.
Erdély Jani kalapjától a virágok elhulltak
Gyertek lányok szedjük össze, vigyük a temetőbe
Kössük össze, tegyük a Pók János keresztjére.

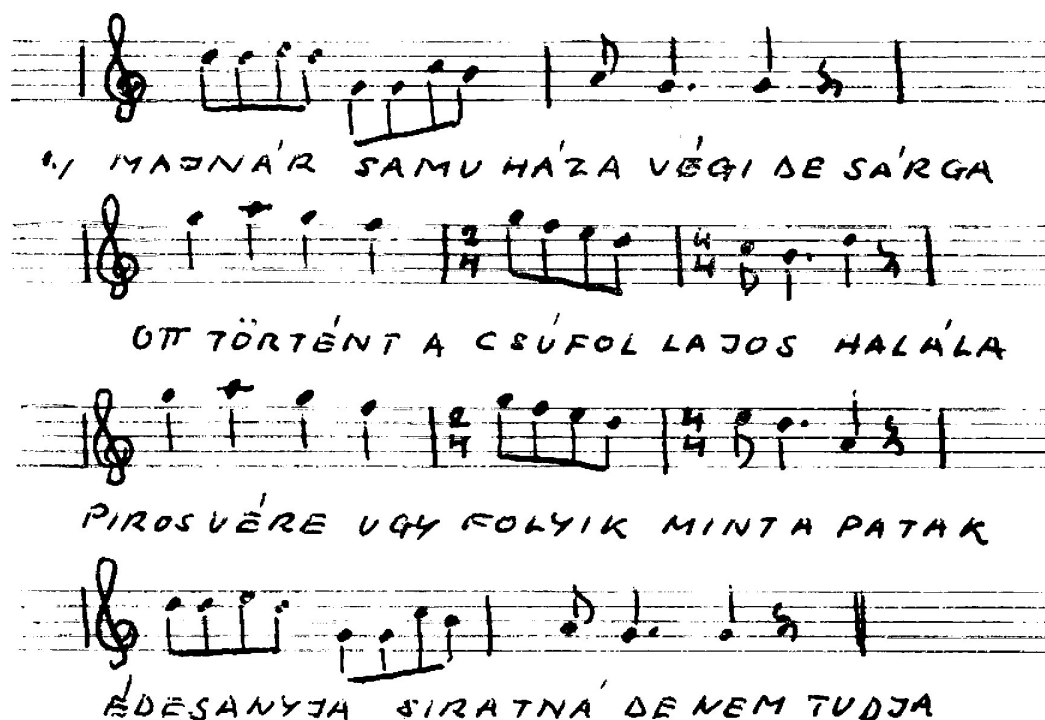
Országosan ismert, különféle balladaszövegekhez kapcsolódó dallam-típus. Az egri változat érdekessége, hogy az 1., 2., 3., sorokban — a 2. és 3. versszakban a 3. sorban is — a rendszerint csak 2/4-es középső ütem alapmotívumát megismétli, s így 4/4-essé bővíti.

A következő balladát Egerben és környékén énekelték. „Csúfol Lajos” haláláról szól, akit egy Egerhez közeli faluban (Ostoros vagy Noszvaj), búcsú alkalmával megöltek. A balladát a fentebb említett Ethnographia is közli, de megtalálható Legányi Ferenc Naplójában [5] kötet 27. oldalán, sőt ugyanitt Legányi ezt írja [6]: „... Mikor szépdalgyűjteményem még egy soványfüzet volt, beadtam a Gárdonyi-Házba névtelesen. Azóta sem tudtam meg róla semmit. Most találkoztunk (már mint olvasta az Ethnográfiaiban). 1898-ban tanultam, több más régi nótával együtt. Kovács Panni kistályai árva leány, kis cselédünktől. Hogy különben az én szövegem került felhasználásra, mutatja a betű szerinti egyezés (mindössze a noszvaji utcából lett víg egri utca)...” Ez azon felül,

hogy lehetséges, hogy Gárdonyi József tényleg Legányi népdallejegyzését használta fel, feltételezteti azt is, hogy az Ethnográfiai cikk szerzője Gárdonyi Géza fia lehetett, sőt még az is, hogy maga a nagy író — aki kotta és zeneértő volt — segíthetett az akkor 17 éves József fiának.

Ugyancsak Legányi közli a balladával kapcsolatban, hogy valószínű noszvaji történet, mert Kónya Miklós noszvaji lakos elmondta, hogy gyermekkorából emlékszik a történetre, mely szerint Majnár Samu és Tóth Józsi együtt fenekedtek Csúfolra. Majnár ölte meg, de a véres baltát Tóth kezében látták a tanúk, így azután őt ítélték el. Nem akasztották fel, sőt a börtönben kitanulta az asztalos mesterséget, de kiszabadulva öregén, szakmáját nem tudta folytatni, mert kezét görcs húzta, miben a falusiak Isten büntetését vélték. Kónya Miklós személyesen is ismerte Tóth Józsefet.

Az itt közölt dallam és szöveg Legányi Ferenc naplójának lejegyzése alapján történt [7].

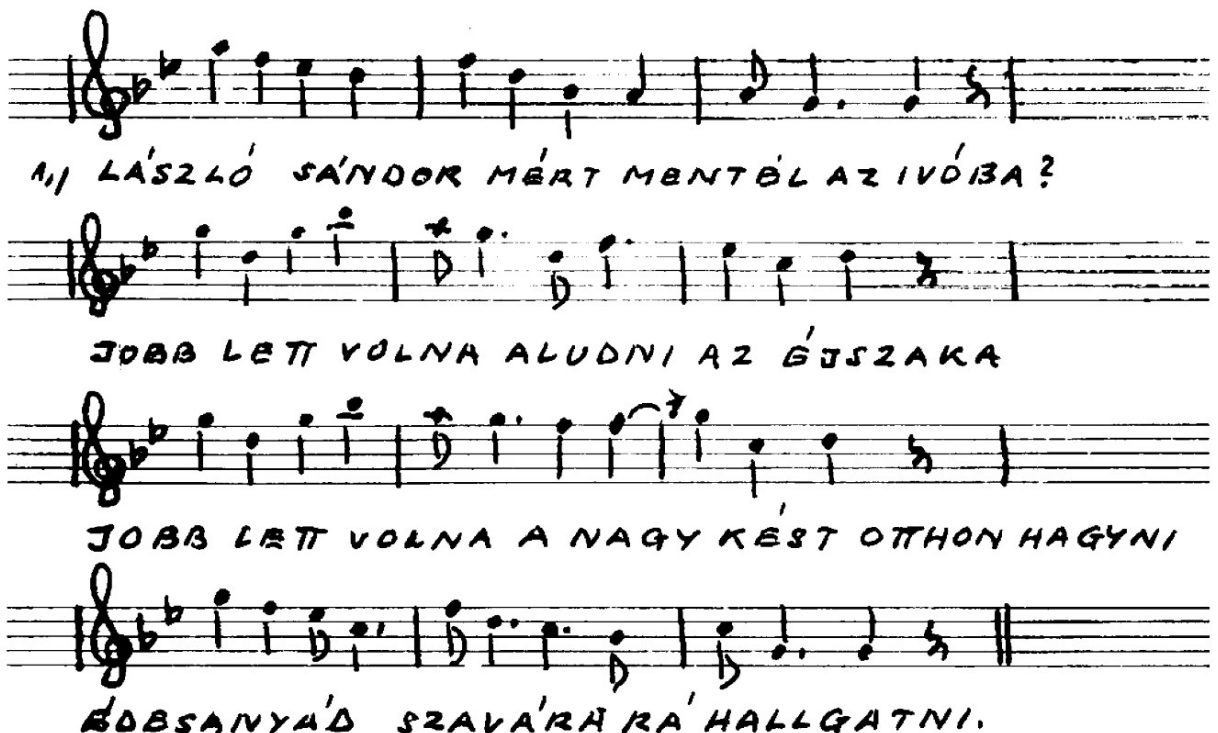
1. MAJNÁR SAMU HÁZA VÉGI DE SÁRGA
 OTT TÖRTÉNT A CSÚFOL LAJOS HALÁLA
 PIROS VÉRE UGY FOLYIK MINT A PATAK
 ÉDESANYJA SÍRATNA' DE NEM TUDJA

2. Haj Tóth Józsi véres inge, gatyája
 Elvérzett a noszvaji utcában
 „Mosd ki babám, ingem, gatyám tisztára
 Úgy menek a szolgabíró házába.”
3. „Bíró uram, adjon Isten jó napot”
 „Adjon Isten, barna legény mi bajod?”
 „Bíró uram nem tagadom, megvallom
 Legkedvesebb pajtásom üttem agyon.”

4. „Barna legény ülj le a zöld lócára,
Elvégzem a bajodat nem sokára”
„Bíró uram, ne halassza sokára,
Meghervad a babám piros orcája”.
5. Jaj be széles, jaj be hosszú ez az út,
Akin az a kilenc gyilkos elindult
Mind a kilenc együvé van vasalva
Zörög rajta a vármegye lakatja.
6. Befestették az egri akasztófát
Kire szegény Tóth Józsi felakasztják
„Gyere babám, kedves babám búcsúzni,
Tudod, hogy máma nekem meg kell halni”.
7. Édesanyám bejöhetsz már Egerbe
Nem találsz meg a vármegye tömlőcbe
Eridj végig a hatvani nagy utcán
Majd meg találsz az egri akasztófán.”

A továbbiakban olyan balladák következnek, melyek az egri hóstyákon ma is népszerűek, s amelyeket 1971 őszén és 1972-ben jegyeztem le. Keletkezésük után kutatva sok érdekes helyi vonatkozást találtam.

Véres, halállal végződő verekedés emlékét idézi az alábbi ballada. Egy vasárnapi érsekkerti mulatság után, a mai Gárdonyi Színház környékén László Sándor földműves legény késszúrással megölte Horváth Róza vőlegényét, Deleit (vagy Döleit). Az idősebbek közül ma is sokan emlékeznek az esetre, bár részleteket tekintve nem azonos módon, egyben azonban megegyeznek, miszerint a tragédia után nem sokkal már énekeltek a balladát az egri hóstyákon:

1,1 LÁSZLÓ SÁNDOR MÉRT MENTŐL AZ IVÓBA?

JOBB LETT VOLNA ALUDNI AZ ÉJSZAKA

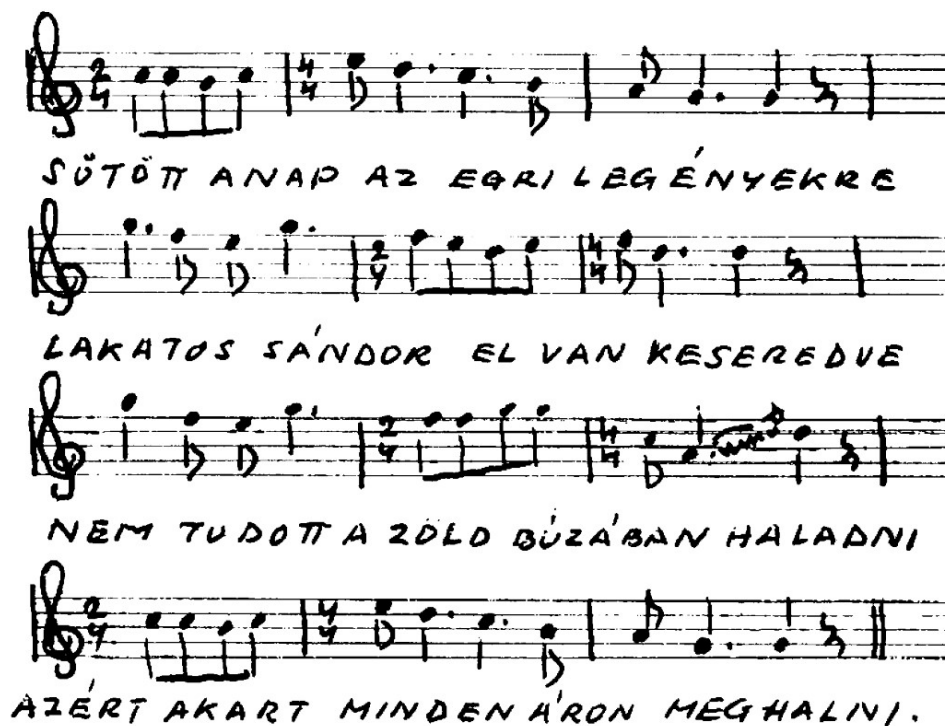
JOBB LETT VOLNA A NAGY KEST OTTHON HAGYNI

ÉDESANYÁD SZAVÁRA RA' HALLGATNI.

2. „László Sándor nem fájt-e a Te szíved
Mikor azt a szőke legényt megölted?”
„Fájt bizony, de majd két felé hasadott
Mikor mondta, Jaj Istenem meghalok.”
3. László Sándort kísérik a tömlöcbe
A két keze lábához van lekötve
„Jaj istenem, hogy kell nékem szenvedni
Legénységem börtönben kell tölteni.”
4. „Horvát Róza, ha fel akarsz keresni
A hatvani temetőbe gyere ki
Ott nyugszom egy szomorú fűzfa alatt
Jöjj ki Rózám ott sirasd ki magadat.”

Énekelte: Gál István („Nóta Pesta”), 78 éves. Rác-hóstyá [8].

Az egri kapás-legények — mint általában ezen a vidéken szokás volt — nyári hónapokban „bandában” verődve, a „banda-gazda” vezetésével elmentek az Alföldre aratni. Minden nyáron több mint ezren hagyták el a várost, s ilyenkor szinte kihaltak tűntek a hóstyák. Egy egri summás legény halálát mondja el „Lakatos Sándor” balladája.

SÜTÖTT ANAP AZ EGRÍ LEGÉNYEKRE
LAKATOS SÁNDOR EL VAN KESEREDVE
NEM TUDOTT A ZÖLD BÚZÁBAN HALADNI
AZÉRT AKART MINDEN ÁRON MEGHALNI.

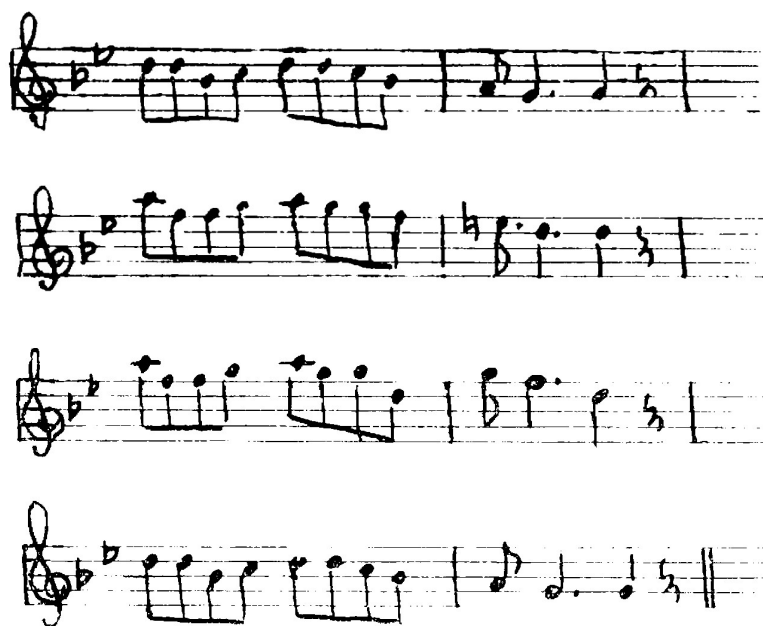
2. Újvárosi búzaföld közepében
Gémeskút van egy kis erdőszélében
Lakatos Sándor felállt a szélire
Úgy ugrott a három öles mélységbe.

3. Édesanyám sirassál meg engemet
Idegen földbe temetik testemet
Ti is sirassatok egri kislányok
Mer' én többet nem járok el hozzátok.

Énekelte: Gál István („Nóta Pesta”), 78 éves, Rác-hóstyá.

Érdekes megfigyelni, hogy Csúfol Lajos balladájában, valamint a László Sándor és az utóbbi summás balladában, az utolsó versszakban a meghalt vagy a halálra készülődő búcsúzik az édesanyjától, illetve a szeretőjétől.

Legányi Ferenc szintén lejegyezte a dalt [9], szövege azonos, dallama azonban egészen más.

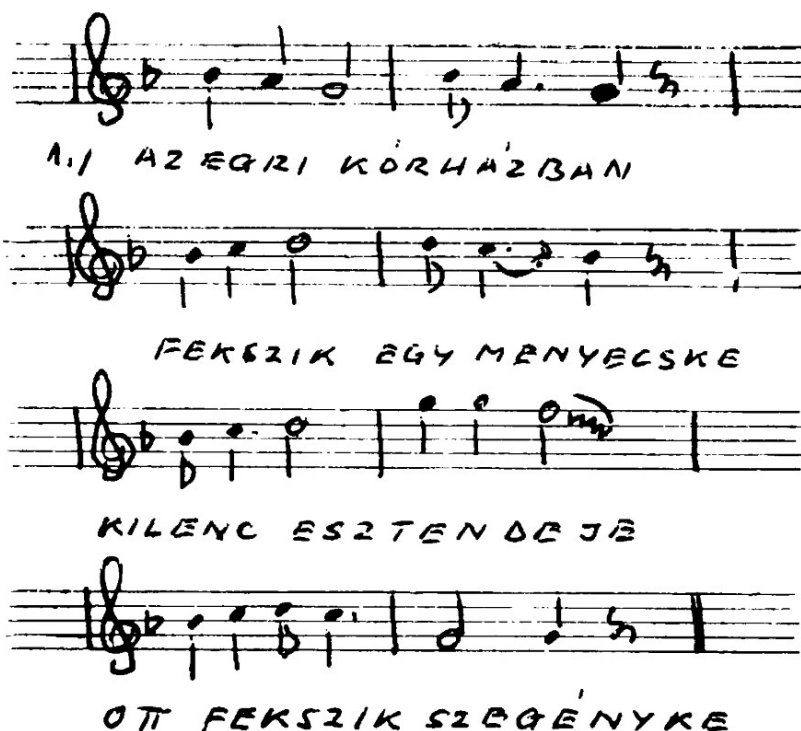

Ezt a dallamot magam is gyűjtöttem, egyike a legnépszerűbb és ismertebb egri népdalnak. Sok verssel éneklük; „Búra, búra búbanatra születtem...”, vagy „Ezernyolcszáznyolcvanegyben születtem...”

Az alábbi dal ismert a környező falvakban, Sirokban ezzel a szöveggel éneklük:

1. Egy almásderesnek
Faránál megállok
Kinél hét faluba
Szebbet nem találok.
2. Ösmerem bélyogját,
Tudom hova való
Az egri káptalan
Ménésibe való.

Ostoroson „Ez a ló, ez a ló...”, máshol „Kikötöm lovamat ...” kezdetű szöveggel hallani. Egerben a dallamhoz balladai hangvétellű szöveg párosul:

1. AZ EGRI KÓRHÁZBAN
 FEKSZIK EGY MENYECSKÉ
 KILENC ESZTENDŐJÉ
 OT FEKSZIK SZEGÉNYKÉ

2. „Én anyám, jó anyám
 Mikor megyek haza?”

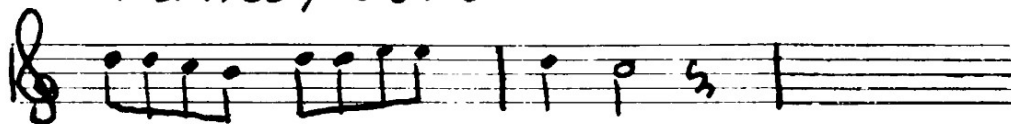
3. „Én lányom, jól lányom
 Majd akkor jössz haza
 Majd ha (j) a küszöböt
 Fodormenta fonja.”

4. „Én anyám, jó anyám
 E’ pedig sosem lesz
 Így hát az én szívem
 Örökre gyászban lesz.”

Énekelte: Trezsenyik Sándorné, szül.: Gyenes Borbála, 67 éves. Maklári-hóstyá.

A „Csaplárosné, de nagy a világa...” kezdetű balladában egri vonatkozást ugyan nem találunk, csak azt, hogy egri ember énekelte. Régebbi foglalkozása kondás, de volt summás is megfordult Baranya, Moson és Zemplén megyében. Emlékezete szerint a dalt apjától tanulta, aki az érseki uradalom kondása volt. E dallam általában palóc területen él, de több helyen más szöveggel fordul elő: („Kicsi a fa, kicsi a virága...” „Az én ökröm a virág, a virág...”)

PARLANDO, RUBATO

1.1 CSAPLA'RÓSNÉ DE NAGY A VILÁGA

KI MULA THAT A BELSŐ KONYHÁBAN?

BENT MULA T EGY SZEGÉNY JUHÁSZLEGÉNY

A LÁNYOMAT JÖTT MEGKÉRNI SZEGÉNY

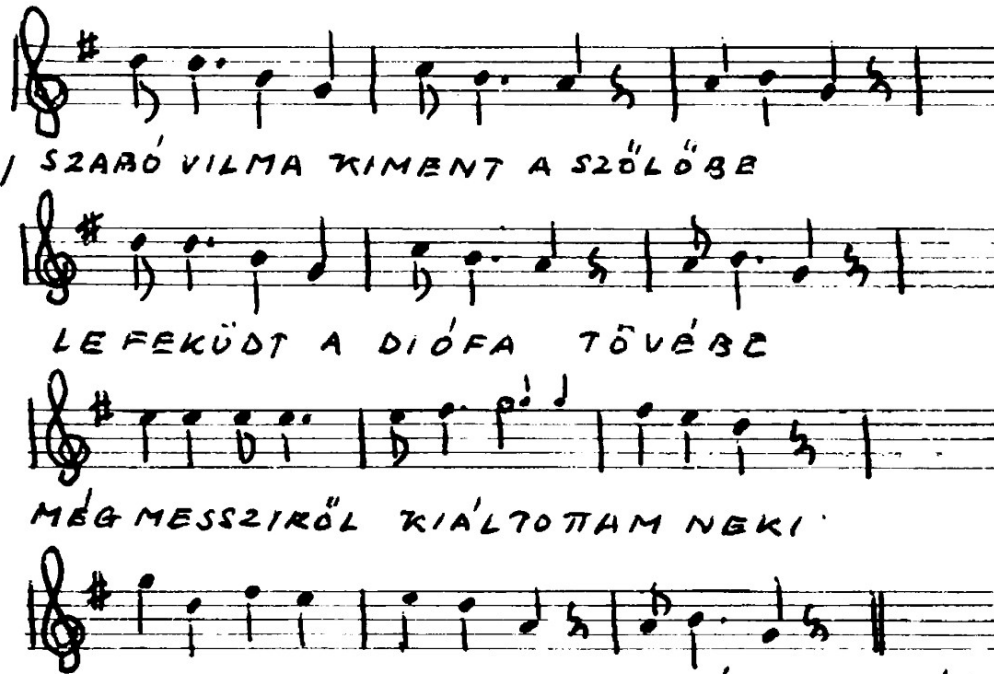

2. VERSE
3. CÖRÁ

2. Leégett a szentpéteri hodály
Bele égett szegény juhász bojtár
A bojtárnak 3 pár csizmája
Számadónak a cifra bundája.
3. Számadónak nem oly nagy a kárja
Megveszi a miskolci vásárba
De (J) az a szép derék juhász legény
Ő maga is beleégett szegény
4. Barna kislány kerüli a hodályt
Számadótól kérdezi a bojtárt
„Barna kislány hiába keresed
Beleégett ki téged szeretett’.
5. Mutassák meg annak a sírhalmát
Had ültessenek rája piros rózsát
Rózsát teremjen az ne töviset
Mer’ ő engem igazán szeretett.

Énekelte: Jakab János, 52 éves. Sánd.

A következők országosan ismert balladák, közlésüket azonban szükségesnek tartom, egyrészt mert rendkívül népszerűek, szinte minden adatközlő ismerte, másrészt érdekes lehet talán majd valamikor, hogy hogyan énekelték a balladákat Egerben és nem utolsósorban, mert bizonyos helyi vonatkozásokat is véltem felfedezni a szövegekben.

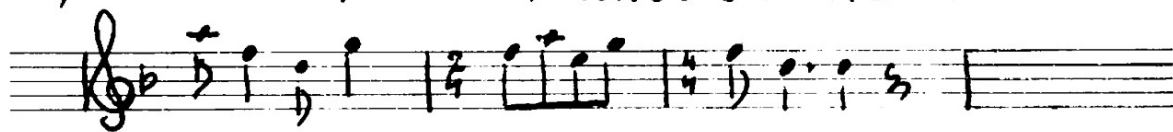
1./ SZABÓ VILMA KIMENT A SZŐLŐBE
LEFEKÜDT A DIÓFA TÖVÉBE
MÉG MESSZIRŐL KIÁLTOTAM NEKI
„KELJ FEL VILMA MERT MEG LÁT VALAKI!”

2. Szabó Vilma nem vette tréfára
Beugrott a Becsei-csárdába
Csaplárosné parancsolja lányának
Tíz liter bort hozzon fel Vilmának.
3. Szabó Vilma a bort meg sem issza
Kilenc csendőr az ajtót benyitja.
Csendőr káplár elkiáltja magát:
„Rajta fiúk megfogtuk a dámát!”
4. Szabó Vilmát kilenc csendőr vallatja
Szeretője az ablaknál hallgatja
Valld be Vilma minden bűneidet
Hová tetted három gyermekedet?
5. Egyet tettem rózsafa tövébe
Kettőt tettem Tisza fenekére
Harmadiknak most vagyok gyilkosa
Én Istenem lettem világ rabja.”

Énekelte: Tóth Józsefné szül.: Király Veron, 86 éves. Rác-hóstyá

1./ JAJ DE MAGAS DE GÖRÖNCŐS AZ AZ UT

AMELYIKEN KILENC BETYÁR ELINDUL

AMELYIKEN KILENC BETYÁR ELINDUL

PÁPAINÉ UDVARÁBA BEFORDUL

2. „Pápainé adjon Isten jó estét”
„Adja Isten maguknak is szerencsét”
„Pápainé ne kíváncs szerencsét
Még az éjjel szíve körül jár a kés.”
3. „Mari jányom eriggy le a pincébe
Hozzál fel bort az aranyos iccébe”
„Nem kell nekünk sem a jánya sem bora
Csak az életét adja a markunkba.”

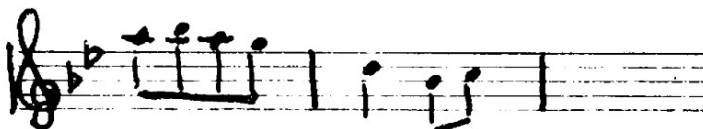
Énekelte: Tóth József, 66 éves. Maklári-hóstyá.

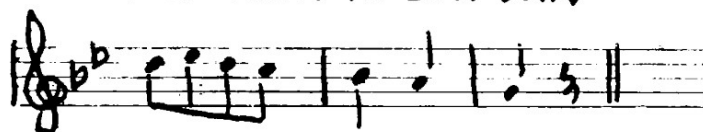
1./ BAKONYERDŐ GYÁS2BA' VAN

BAKONYERDŐ GYÁS2BA' VAN

RÓZSA SÁNDOR HALVA VAN

RÓZSA SÁNDOR HALVA VAN

2. Még csütörtökön délbe
Még csütörtökön délbe
Vigan ment a pincébe
Vigan ment a pincébe	6. Három betyár felállott
Három betyár felállott
A negyedik rám vágott
A negyedik rám vágott
3. Utána szólt az anyja
Utána szólt az anyja
Sándor fiam jer haza
Sándor fiam jer haza	7. Rézfokos a fejembe
Rézfokos a fejembe
Páros kés a szívembe
Páros kés a szívembe
4. Édesanyám nem megyek
Édesanyám nem megyek
Kiskocsmába kell mennem
Verekedést kell tennem.	8. Édesanyám kedvesem
Van-e ingem szennyesen
Ha van ingem szennyesen
Mossa ki azt énnekem.
5. Bemegyek a kocsmába
Bemegyek a kocsmába
Leülök a lócára
Leülök a lócára	9. Vigye le a Tiszára
Vigye le a Tiszára
Mossa ki azt tisztára
A fia halálára.

Énekelte: Bukucs D. Béláné szül.: Tóth Rozália, 62 éves. Hatvani-hóstyá

A balladák felsorolását természetesen még lehetne folytatni, de a tanulmány célja nem a teljesség volt, hanem keretszmetszetet nyújtani az egri hóstyák érdekes, színes balladavilágáról, kezdve a már Egerben is alig ismert „Erdélyi Jani”, „Majnár Samu” című balladákkal, az országosan elterjedt, számtalan változatban élő, de még helyi vonatkozásokokat tükröző „Szabó Vilma”, „Pápainé”, és végül a századforduló után keletkezett új stílus szerkezetű „Lakatos Sándor”, „László Sándor”, melyek ma is élő, eredeti egri balladák.

J E G Y Z E T E K

- [1] Ethnographia 1909. 2. füzet, 104. oldal
- [2] EGRÍ HÍRADÓ, 1906. november 20.
- [3] EGRÍ HÍRADÓ, 1911. november 14.
- [4] Ethnographia, 1908. 3. füzet, „Egri balladák” cím alatt
- [5] Legányi Ferenc: Napló XIII. kötet, 27. old. Legányi Ferenc 1884-ben született, jómódú család gyermekeként. 14 éves korában került Egerbe. Szenvedélyes polihisztor, főleg közetgyűjteménye jelentős, melyet az egri Vármúzeum őriz. Munkája a 13 kötetes NAPLÓ. Egyik kötetének anyaga „népköltési gyűjtemény”, melyben közel 700 oldal kéziratban több száz dallamot és még több dallamszöveget jegyzett fel 1898 és 1951 között. Kottairáshoz nem értett, emiatt lejegyzéseiben sok hiba van. Ennek ellenére munkája igen nagy érték.
- [6] Legányi Ferenc: Napló XIII. kötet, 559. oldal
- [7] Legányi Ferenc: Napló XIII. kötet, 29. oldal
- [8] Tipikus egri hóstyái földműves ember. Ősei az 1770—1800-as évekig visszatekintve rác-hóstyaiak és szőlőművelők voltak. Ragadvány nevét a környék adta, nótás kedve miatt. Még ma is igen sok dalt tud.
- [9] Legányi Ferenc: Napló XIII. kötet, 63. oldal

I R O D A L O M

1. Kubinyi Ferenc—Vahot Imre: Magyar- és Erdélyország képekben, IV. kötet (1854). Mártonffy Károly: Az egri nép jelleme, viselete, szokásai.
2. Montedagói Albert Ferenc: Heves és Külső-Szolnok leírása (1968)
3. Breznay Imre: Eger a XVIII. században (1933)
4. Legányi Ferenc: Napló XIII. kötet (kézirat)
5. Gárdonyi József: Eger népballadák. Ethnographia, 1908. 3. füzet
6. Benkóczy Emil: Egeri fiatalság. Ethnographia, 1909. 2. füzet